

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.III.21.104/2022/3. szám

A tanács tagjai: Salamonné dr. Piltz Judit a tanács elnöke

Dr. Zumbók Péter előadó bíró

Dr. Bajnok István bíró

Dr. Farkas Attila bíró

Dr. Gáspár Mónika bíró

A felperesek: Felperes1

(Cím2) I. rendű

Felperes2

(Cím2) II. rendű

A felperesek képviselője:

Budapesti 384. számú Ügyvédi Iroda

(Cím3,

ügyintéző: dr. Élő Eleonóra ügyvéd)

Az alperes: Alperes1

(Cím1)

Az alperes képviselője:

Herczeg & Gyürky Ügyvédi Társulás

(Cím4,

ügyintéző: dr. Herczeg Attila ügyvéd)

A per tárgya: kártérítés megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

I. rendű felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Győri Ítéltábla Pf.III.20.056/2021/10/I.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Veszprémi Törvényszék 5.P.20.720/2018/102/I.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezését – a másodfokú perköltség viselésére is kiterjedően – hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezését helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a II. rendű felperesnek 476.250 (négy-száz-hetven-hatezer-kétszáz-ötven) forint együttes másodfokú perköltséget és felülvizsgálati eljárási költséget.

Megállapítja, hogy a 300.000 (három-száz-ezer) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A II. rendű felperes házastársát, az I. rendű felperest 2014. január 15-én az alperes kórházban urológiai panaszai miatt műtötték. Az endoszkóposan végzett beavatkozás célja a bal oldali ureter átjárhatóvá tétele és kanülálása volt. Mivel az ureterszűkületen a legkisebb katéter sem volt átvezethető, ezért a beavatkozást nyitott műtétként folytatták, és a húgyvezeték felszabadítását a bal oldali ferde lágyék feletti metszésből indulva végezték el azzal a céllal, hogy a húgycső elzáródás feletti részét a hólyagba ültessék (neoimplantáció). A húgyvezeték hegészövetből való kiszabadítása után azonban nagyfokú vérzés lépett fel, amely miatt a tervezett műtétet már nem tudták kivitelezni.

[2] Ugyanaznap teljes hasi feltárás céljából reoperációt végeztek, amelynek során ismét jelentős vérzés lépett fel, és műér beültetése történt.

[3] A 2014. január 16-i újabb műtét során – a vastagbélnek a hasfalra történő kivezetésével – a bal oldali vastagbél alsó szakaszát, majd a bal vesét és a bal mellékvesét eltávolították.

[4] Az I. rendű felperes gépi lélegeztetésre, keringéstámogatásra és vérátömlesztésre is szorult, a vese működésének leállása miatt művese kezelése vált szükségessé. A folyamat során több alkalommal szепtikus állapotot észleltek, amely miatt az I. rendű felperes antibiotikum kezelést kapott.

[5] Az I. rendű felperes állapota 2014. január 25-én, majd 2014. január 30-án újabb műtéteket tett indokolttá. 2014. február 10-én tüdő- és mellhártyagyulladást állapítottak meg. A művese kezelést 2014. március 25-ig folytatták. Az I. rendű felperest 2014. május 9-én bocsátották otthonába, ezt követően egy hónapig ágyban fekvő volt, és folyamatosan gondozni kellett.

[6] Az I. rendű felperes önellátásra nem képes, minden tevékenységben segítségre szorul.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[7] A felperesek keresetükben – egyebek mellett – az I. rendű felperes egészséghez és testi épséghez fűződő személyiségi jogának az alperes általi megsértésének megállapítását, valamint az alperesnek az I. rendű felperes részére 15.000.000 forint nem vagyoni kártérítés és annak 2014. január 15-től számított késedelmi kamata megfizetésére kötelezését kérték.

[8] Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset részbeni elutasítását kérte, és hivatkozott a nem vagyoni kártérítés összegének eltúlzottságára.

Az első- és másodfokú ítélet

[9] Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította: az alperes azzal, hogy megfelelő tájékoztatás és írásbeli hozzájárulás hiányában, valamint az anatómiai képletek azonosítására alkalmas diagnosztikai vizsgálat nélkül kezdett meg 2014. január 15-én az I. rendű felperesen ureter neoimplantáció műtétet, nem a szakma szabályainak megfelelő, tőle elvárható gondossággal járt el, amely mulasztásaival megsértette az I. rendű felperes egészséghez, testi épséghez fűződő személyiségi jogát. Az alperest az I. rendű felperes javára – többek között – 15.000.000 forint nem vagyoni kártérítés és annak 2014. január 15-től járó késedelmi kamata megfizetésére kötelezte.

[10] A perben kirendelt igazságügyi orvosszakértő aggálymentesnek tekintett szakvéleménye alapján megállapította, hogy a 2014. január 15-i URS vizsgálat és az azt követő nyílt műtét megkezdése előtt az I. rendű felperes teljes körű kivizsgálása nem történt meg, az alperes nem tisztázta az ureter elzáródásának okát. A szakvéleményből kiemelte azt is, hogy az adott állapotot jellemző konkrét anatómiai paraméterek ismeretének hiányában választott invazív beavatkozás (neoimplantáció) megkezdése orvosszakmai hibának minősült. Rögzítette továbbá, hogy a neoimplantáció nem volt abszolút indikációjú beavatkozás, és az alperes az alkalmazott műtéttechnika körében sem az elvárható gondossággal járt el.

[11] Kifejtette: a formanyomtatványon történt tájékoztatás általánosságokat tartalmazott, és nem volt alkalmas arra, hogy az I. rendű felperes a tervezett műtéti beavatkozás mibenlétéről, lehetséges kockázatairól, a kezelés esetleges alternatíváiról megfelelő információt szerezzen, és a műtétről döntést hozzon. Emiatt arra a következtetésre jutott, hogy a tájékoztatási kötelezettség elmulasztásával az alperes megfosztotta az I. rendű felperest az önrendelkezési jog gyakorlásának lehetőségétől, és ez a mulasztás önmagában megalapozta a kártérítési felelősségét.

[12] Mindezekre tekintettel – a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 84. § (1) bekezdés a) pontja alapján – megállapította az I. rendű felperesnek a keresetben megjelölt személyhez fűződő jogainak az alperes általi megsértését.

[13] Az I. rendű felperest illető nem vagyoni kártérítés összegének meghatározásakor figyelembe vette, hogy az I. rendű felperes az orvosi beavatkozás idején 60 éves volt. Kiemelkedő súllyal értékelte az általa átélt fizikai fájdalmat, a gyógyulási folyamat elhúzódását, a gyógyuláshoz szükséges műtéti beavatkozások jelentős számát, az esztétikai károsodást jelentő hegesedést és a munkavégzési képesség elvesztését. Tekintettel volt arra, hogy az I. rendű felperes több természetes kórokú megbetegedésének súlyosbodásában sem zárható ki a sikertelen műtét következményeinek hatása. Mindkét felperes esetében értékelte az életvitelük és életkörülményeik radikális, negatív és tartós megváltozását, a társadalmi kapcsolataik beszűkülését, a harmonikus közös élethez fűzött reményeik szerte foszlását, a párkapcsolatuk intimitásának sérülését, valamint azt, hogy az I. rendű felperes megváltozott állapota mindkettőjük számára pszichés megterhelést jelentett.

[14] A 2014. évi értékviszonyok alapulvételével ezért az I. rendű felperes vonatkozásában 15.000.000 forintot tartott alkalmas, egyben elégséges összegű nem vagyoni kártérítésnek.

[15] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezését részben megváltoztatta, az alperes által az I. rendű felperesnek fizetendő marasztalás tőkeösszegét 38.408.082 forintra leszállította azzal,

hogy az alperes 15.000.000 forint helyett 12.000.000 forint után köteles az elsőfokú ítéletben meghatározott mértékű késedelmi kamat megfizetésére.

[16] A nem vagyoni kártérítés összegének leszállítására irányuló fellebbezési kérelem indokaira tekintettel kiemelte, hogy a nem vagyoni kártérítés tekintetében kármegosztásnak nincs helye. Rámutatott: a károsulti közrehatásnak, illetve a személyiségi jogot sértő magatartásnak az elszenvedett hátrányokkal kapcsolatos esetleges részoki szerepét nem a felelősség mértéke, hanem csupán a nem vagyoni kártérítés összegének meghatározása során kell megfelelően értékelni. Az ítélethozatalkori értékviszonyok figyelembevételével összefüggő fellebbezési érvelést sem tartotta megalapozottnak; mint ahogy azzal sem értett egyet, hogy az elsőfokú bíróság az ítéletének indokolásában nem nevesítette a felpereseket ért immateriális sérelmeket.

[17] Kiemelte, hogy a bíróságnak a nem vagyoni kártérítés összegének megállapítása során figyelemmel kell lennie a jogsértés súlyára, a következmények súlyosságára, értékelnie kell a személyiségi jogsértés által okozott hátrányt, érdeksérelmet, az életminőségben bekövetkezett változást, a károsult személyi körülményeit, életkorát, a jogsértésnek a károsultra és környezetére gyakorolt hatását.

[18] Mindezen szempontok és az elsőfokú bíróság által helytállóan értékelt körülmények alapján úgy foglalt állást, hogy a nem vagyoni kártérítés összegének a fellebbezésben kért jelentős csökkentése nem volt indokolt. Az I. rendű felperes javára megítélt nem vagyoni kártérítés leszállítására irányuló fellebbezési kérelmet kisebb mértékben megalapozottnak találta annyiban, hogy 12.000.000 forint összegű kártérítés szükséges és egyben elégséges az I. rendű felperest ért nem vagyoni hátrányok kompenzálására. Erre figyelemmel az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezését részben megváltoztatta.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[19] A jogerős ítélet ellen az I. rendű felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amely annak részbeni hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú ítélet fellebbezett rendelkezésének helybenhagyására irányult.

[20] Megsértett jogszabályhelyként a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 279. § (1) és (3) bekezdését, 346. § (5) bekezdését, valamint a régi Ptk. 355. § (4) bekezdését jelölte meg.

[21] Előadta, hogy az elsőfokú bíróság eljárása megfelelt a Pp. fenti rendelkezéseinek, mivel valamennyi bizonyíték és az összes körülmény mérlegelésével, belátása és meggyőződése szerint határozta meg a nem vagyoni kártérítés összegét. Álláspontja szerint ugyanakkor a jogerős ítélet indokolásából nem állapítható meg, hogy a másodfokú bíróság mely körülményeket tekintett irányadónak, és mely bizonyítékokat értékelt, amikor a részére fizetendő nem vagyoni kártérítés mértékét megállapította. Hivatkozott továbbá arra, hogy a megítélt nem vagyoni kártérítés nem alkalmas a per során feltárt sérelmek és hátrányok kiküszöbölésére.

[22] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

[23] Az I. rendű felperes a felülvizsgálati eljárás során elhunyt. A Kúria a Pfv.III.21.104/2022/2. számú végzésével a II. rendű felperesnek az I. rendű felperes jogutódaként való perbelépését engedélyezte.

A Kúria döntése és jogi indokai

[24] A felülvizsgálati kérelem megalapozott.

[25] A Kúria a Pp. 423. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati kérelem keretei között eljárva, a felülvizsgálati eljárás eredményeként azt állapította meg, hogy a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezése az I. rendű felperes által megjelölt okokból jogszabálysértő.

[26] A nem vagyoni kártérítés mértékét érintő, a bizonyítékmérlegelés hibájára alapított felülvizsgálati támadás esetén azt kell vizsgálni, hogy a bíróságok a nem vagyoni hátrányokat teljeskörűen feltárták-e, azokat kellő súllyal értékelték-e, valamint ennek során figyelemmel voltak-e a kár bekövetkeztekori értékviszonyokra és a hasonló tényállású ügyekben kialakult bírói gyakorlatra (Kúria Pfv.III.21.291/2021/3., Pfv.III.20.201/2020/4., Pfv.III.21.643/2019/7.). Mindez a felülvizsgálati kérelemben feltüntetett eljárásjogi jogszabályhelyek közül a bizonyítékmérlegelés általános szabályát tartalmazó Pp. 279. § (1) bekezdése mellett a szabad belátás szerinti döntést megengedő Pp. 279. § (3) bekezdésének alkalmazását is megköveteli. Ennek oka a nem vagyoni kártérítés rendeltetése és funkciója miatt az összecszerűség tekintetében szükségképpen mutatkozó objektív bizonyíthatatlanság. E mérlegelési tevékenység korlátját jelenti az indokolási kötelezettség, amelynek teljesítéséhez az ítélet jogi indokolásának meg kell felelnie a Pp. 346. § (5) bekezdésében támasztott követelményeknek. Ehhez képest a bizonyítékmérlegelést okszerűtlenné teszi, ha a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által a perben rendelkezésre álló adatok hiánytalan számbavételét és értékelését nem érintve csupán azt az álláspontját rögzíti ítéletének indokolásában, hogy azok a nem vagyoni kártérítés elsőfokú bíróság által meghatározott mértékét nem indokolják (Kúria Pfv.III.21.023/2016/4.).

[27] Az adott esetben a másodfokú bíróság az alperesnek az I. rendű felperes javára megítélt nem vagyoni kártérítés összegének leszállítása iránti, másodlagos fellebbezési kérelmét kisebb részben találta megalapozottnak. Annak indokai közül sem a kármegosztás alkalmazhatóságával, sem a részoki összefüggés figyelembevételével, sem az ítélethozatalkori értékviszonyok alapulvételével, sem pedig azzal nem értett egyet, hogy az elsőfokú bíróság az ítéletének indokolásában nem nevesítette az I. rendű felperest ért immateriális sérelmeket. Az utóbbi fellebbezési hivatkozással kapcsolatban megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az említett sérelmeket összefoglaló jelleggel, de a szükséges részletességgel számba vette, azokat a tényállásban részletesen ismertette, és a hátrányos körülményekre utalással megfelelően értékelte. Vagyis a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság mérlegelését ebben a körben is helyesnek, a nem vagyoni hátrányokra teljeskörűen kiterjedőnek minősítette. Jóllehet általánosságban utalt a nem vagyoni kártérítés mértékének meghatározásakor értékelendő további körülményekre, mérlegelésének az I. rendű felperes esetében érvényesített, az elsőfokú bíróságtól eltérő szempontját nem jelölte meg. Csupán azt a végkövetkeztetését ismertette, hogy 12.000.000 forint nem vagyoni kártérítés szükséges és egyben elégséges az I. rendű felperest ért nem vagyoni hátrányok kompenzálására. A jogerős ítélet e rendelkezése ezért – a fentebb írtakra figyelemmel – a felülvizsgálati kérelemben feltüntetett mindhárom eljárásjogi jogszabályhelyet sérti.

[28] Az elsőfokú bíróság a személyhez fűződő jogaiban (egészség, testi épség) megsértett I. rendű felperest megillető nem vagyoni kártérítés összegét a jogerős ítélet indokolásában is felsorolt mérlegelési szempontok figyelembevételével állapította meg. Maradéktalanul számba vette az I. rendű felperes által az alperes mulasztásai folytán elszenvedett hátrányos

következményeket, köztük az átélt fizikai fájdalmakat, a gyógyulási folyamat elhúzódását, a jelentős számú műtéti beavatkozást és a munkavégzési képesség elvesztését. Tekintettel volt az I. rendű felperes életkorára, az életkörülményeinek radikális, negatív és tartós változására, valamint a társas kapcsolatainak beszűkülésére. Mérlegelési körébe vonta továbbá a káresemény bekövetkeztekori értékviszonyokat. Mindezek miatt az elsőfokú bíróság által meghatározott 15.000.000 forint nem vagyoni kártérítés alkalmas az I. rendű felperest ért nem vagyoni sérelem hozzávetőleges kiegyenlítésére. Ennélfogva a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott, a hivatkozott nem vagyoni kártérítés összegének leszállításáról szóló rendelkezése nem felel meg a teljes kártérítés elvének, és sérti a régi Ptk. 355. § (4) bekezdését.

[29] A Kúria a kifejtettekre figyelemmel, a Pp. 424. § (3) bekezdése alapján a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezését – a másodfokú perköltség viselésére is kiterjedően – hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezését helybenhagyta.

[30] A Kúria a Pp. 405. § (1) bekezdése folytán alkalmazott Pp. 83. § (1) bekezdése szerint, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontjára, (5) és (6) bekezdésére, valamint 4/A. § (1) bekezdésére tekintettel kötelezte a másodfokú eljárásban és a felülvizsgálati eljárásban is teljes egészében pervesztes alperest a felperesek részéről felmerült 381.000 forint – az általános forgalmi adót tartalmazó, a ténylegesen kifejtett jogi képviselési tevékenység arányában megállapított ügyvédi munkadíjból álló – másodfokú perköltség és az 95.250 forint – ugyanezen költségelemre kiterjedő – felülvizsgálati eljárási költség II. rendű felperes részére történő megfizetésére.

[31] Az alperes teljes személyes illetékmentessége [az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 5. § (1) bekezdés f) pontja] miatt le nem rótt, az Itv. 39. § (1) bekezdése és 50. § (1) bekezdése szerint meghatározott mértékű felülvizsgálati eljárási illetéket a Pp. 102. § (6) bekezdése értelmében az állam viseli.

[32] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 405. § (1) bekezdése folytán alkalmazott Pp. 376. § (1) bekezdésének megfelelően tárgyaláson kívül bírálta el.

[33] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pontja zárja ki.

A döntés elvi tartalma

[34] A bizonyítékmérlegelést okszerűtlenné teszi, ha a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által a perben rendelkezésre álló adatok hiánytalan számbavételét és értékelését nem érintve csupán azt az álláspontját rögzíti ítéletének indokolásában, hogy azok a nem vagyoni kártérítés elsőfokú bíróság által meghatározott mértékét nem indokolják.

Budapest, 2023. január 17.

Salamonné dr. Piltz Judit s.k. a tanács elnöke, Dr. Zumbók Péter s.k. előadó bíró, Dr. Bajnok István s.k. bíró, Dr. Farkas Attila s.k. előadó bíró, Dr. Gáspár Mónika s.k. bíró

Kúria
III.Pfv.21.104/2022/3

7

A kiadmány hitelül:

bíróági ügyintéző